

ST IZLAZI TJEDNO. GODISNJA PRET-
LATA 30 DIN. ZA INOZEMSTVO 60.—
OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA VIII. BROJ 50.
Sibenik, 12. prosinca 1937.

RUKOPISI SE NE VRAĆAJU — ADRESA
UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17.

eljače, na noge!

Nekada su sela bila puna svje-
e, spokojstva i pjesme. I oni,
i su bili prisiljeni koracati grad-
m pločnicima i udisati uzvratnu
štinu, pomiješanu s benzinskim
lahom i tvorničkim dimom, sa-
li su o ljepoti seoskoga života i
nuli za njom.

Sada, međutim, ni sela više ni-
ono što su nekoć bila; sada već
jak, pritisnut naimaštinom i du-
rima, zavidno gleda na stanovni-
gradova, misleći da nema ni
noga građanina koji bi se tako
oliko, zlopatio kao on, a da često
na ni ječmenoga kruha u kući.

A i jest život dalmatinskoga
jaka gorak i čemeran. Crni se
laci nadviše nad zagorskim koli-
ma, ali kukavica kuka i povrh za-
ta primorskih kućeraka, jedno-
nica, pa i dvokatnica.

Samo u kakvim jazbinama i
ozima živi taj naš seljak! Pa
da u što se odijeva, čime se zi-
pokriva i što jede! — Sve to
mogu potpuno vidjeti i upozna-
rijetki, jednodnevni posjetio-
ci, nego samo oni koji stalno, ži-
na selu i sa selom.

Malo je kome dobro, ali ipak
živi. I seljak živi, ali ne živi ži-
tom dostojnim čovjeka! A ipak,
o i motika, koji hrane čitav svi-
t, morali bi i njemu pružiti uvje-
za dostojan život.

No ne samo da bi seljak mo-
gao, nego bi on i mogao bolje ži-
vjeti!

Stari Slaveni, naši praoci, ži-
vali su u velikim obiteljskim za-
gama. Na istom ognjištu se ku-
lo za sto i dvjesto članova; i je-
n, kao vrhovni starješina kuće,
povijedao je, a svi ostali su se
dvrjavali njegovim zapovijedi-

Tog općeg, uzajamnog i za-
žnog duha je nestalo. Mjesto
ega, zavladao je duh nesloge i
ničnosti. I danas: što bi se mo-
kuhati u jednom loncu i jesti
istim stolom, kuha se u deset
naca, a jede na dvadeset stolova.

Neprestanom, često nepotreb-
m, diobom zemlje — dalmatinski
jak nema više što kopati, ni na
nu sijati. Još malo, pa će on
stati proleter, beskućnik.

A uz to, ga još sa svih strana
abljuju. — Kad seljak pođe u
govinu, da štogod u njoj kupi,
ra platiti po što trgovac hoće.
kad trgovac dođe u njegov po-

✝ Umro nadbiskup Dr. Ante Bauer

Dne 7. prosinca u 4 s. popodne
preminuo je u Zagrebu od kljenuti sr-
ca nadbiskup zagrebački i hrvatski me-
tropolita Dr Ante Bauer u 82. godini
života. Posljednje vrijeme pokojnik je
češće poboljšavao, ali ipak je smrt do-
šla nenadno.

Veliki pokojnik rodio se 11. II.
1856. u Breznici, kao dijete obitelji
koja je imala 15 djece. Gimnaziju je
svršio u Varaždinu i u Zagrebu. Teo-
logiju studirao je u Zagrebu, Pešti i
Beču, gdje je i doktorirao. Godine
1879. bio je zaređen za svećenika. Kao
mlad svećenik vršio je službu kapelana,
katehete i nastojnika u nadbiskupskom
konviktu u Zagrebu.

Od g. 1887. do 1911. bio je pro-
fesor na zagrebačkom sveučilištu, a go-
dine 1907. postao rector magnificus
zagrebačkog sveučilišta.

Kao sveučilišni profesor istakao se
spreman profesor, vrstan teolog i du-
bok filozof, pa je napisao više značaj-
nih radnja i rasprava iz područja fi-
lozofije i apologetike.

Godine 1911. imenovan je za ko-
adjutora zagrebačkog nadbiskupa, a

1914. smrću nadbiskupa Pošilovića po-
stao je zagrebački nadbiskup i me-
tropolita pokrajine Hrvatske i Slavo-
nije.

Kao nadbiskup išao je tragom svo-
jih slavni predšasnika. Bio je otac i
pastir svojem stada. Uvijek je bio
beskompromisan borac političkih pra-
vica i slobode hrvatskoga naroda. Po-
kojnik imao je veliko i plemenito sr-
ce, pa se nije provela nijedna humani-
tarna i narodna akcija, a da joj nije
veliki pokojnik bio na čelu.

Zagrebačko sveučilište, a osobito
medicinski i gospodarski fakulteti ne-
će nikada zaboraviti Dr Bauera, jer
je pokojnik darovao sveučilištu ogro-
mne komplekse zemljišta koji iznašaju
milijunsku vrijednost.

Pokojnik sagradio je veliko nad-
biskupsko sjemenište, koje će kroz vje-
kove služiti na ponos zagrebačkoj nad-
biskupiji.

Pokojni nadbiskup kao pretsjednik
biskupskih Konferencija bio je prva
ličnost u Hrvatskom narodu. Pa iako
star i osijedio, uvijek je sačuval svje-
žinu duha, otpornost i nepopustljivost
u načelu i u dobru. Za vrijeme prošlih

režima kada bi se god pojavila bilo
kakva pogibelj za stvar sv. vjere i pra-
va hrvatskoga naroda, intervenirao bi
na najviša mjesta i njegova intervenci-
ja postigla bi uvijek efekt. Jest. Aukto-
ritet i ime pokojnog Bauera bilo je ve-
liko u ustima cijelog hrvatskog naroda.
Pa iako je pokojnik po crkvenom pra-
vu bio samo zagrebački nadbiskup i
metropolita crkvene pokrajine Hrvatske
i Slavonije, cijeli hrvatski narod iz svi-
ju biskupija upirao je u nj oči i sma-
trao ga za svog metropolitu.

Istina, veliki pokojnik umro je u
dubokoj starosti. I treba zahvaliti Pro-
vidnosti, da nam ga je dosada poži-
vila. Ali ipak ne možemo reći, da nam
još ne bi bio potreban, iako prestar i
osijedio. Njegov auktoritet, njegovo i-
me, njegova riječ još bi mnogo i mno-
go koristila cijelom hrvatskom narodu
u ovim mutnim vremenima. Stoga hr-
vatski i katolički narod neće lako pre-
žaliti smrt velikog pokojnika.

Velikom nadbiskupu, velikom Hr-
vatu, učenjaku i filozofu Dr Anti Bau-
eru nek je slava i vječni pokoj od pra-
vednog Gospoda, a u srcima našim tra-
jan i vječan spomen!

Govor biskupa Mons. M. Pušića

O nerazrješivosti ženidbe

Danas donosimo u kratkim crta-
ma prikaz govora hvarškoga bisku-
pa preuzv. Mons. Mihe Pušića,
što ga je održao u franjevačkoj crk-
vi na Kaptolu 27. X., prilikom
rugoga zasjedanja Hrv. Soc. Tje-
ana u Zagrebu:

Iznijevši razloge, zašto je zgodno,
da se i na Socijalnom Tjednu govori o
braku, jer se naime i kod nas s raznih
strana juriša na kršćanski brak, napo-
menuo je pitanje, kako je Crkva, o-
sobito tokom 19. vijeka odlučno i
neustrašivo ustajala na obranu vje-
čnih načela o braku. Spomenuo je iz-

među ostaloga posebnu encikliku ve-
likog Pape Lava XIII. „Arcanum divi-
nae sapientiae“ od 10. II. 1880. „pro-
ti civilnom braku i rastavi braka. Za-
tim veliku encikliku Pija XI. „Casti co-
nubii“ od 31. XII. 1930., gdje je ovaj
veliki Papa predočio velebnu sintezu
o kršćanskoj nauci o braku, naglasio
svetost i nerazrješivost braka, istaknuo
dužnost supruga u bračnom životu,
osudio napose bijelu kugu i dao zgo-
dne upute svećenstvu, kako da pri to-
me postupa. Zatim je govornik pota-
nje naveo prerasne razloge, vjersko-
moralne, znanstvene i socijalne, koji

drum, onda on nije vlastan posta-
vljati cijenu svojim proizvodima,
već mu je, opet, određuje sam tr-
govac. I, hoćeš nećeš, mora ih pro-
dati pošto trgovac želi.

Tako je to. A ne bi smjelo bi-
ti, i ne bi bilo, kad bi seljak imao
nešto svijesti!

Tvorničari i veletrgovci se u-
družuju u tako zvane trustove i
kartele, preko kojih određuju ci-
jene svojoj robi, i neće jedni dru-
gima da konkuriraju. A zašto se
ne bi i seljak mogao udružiti u za-
druge, koje će ravnati cijenama
njegovih zemljoradničkih proizvo-
da, i preko kojih će, bez kojeka-
kvih posrednika, dobivati sve što
mu je potrebno iz prvog izvora?

Mogao bi, ali je to teško, ve-
oma teško provesti, jer je seljak
sebičan i nema zadružne svijesti.
I tako, često puta, seljak postaje
sam sebi najveći neprijatelj.

Kad bi kod seljaka bilo više
svijesti, nesebičnosti i onoga sta-
rog poštenja, koje nije ni tuđu iglu
dizalo s puta, njegov život ne bi
bio više tako gorak i čemeran.

Dalmatinski seljak je uistinu
siromašan, i ne može ništa sam na
svoju ruku. Ali ono što može je-
dan ili dva trgovca u selu, to, si-
gurno, mogu postići pedeset ili sto
seljaka!

Zašto svaki seljak mora imati
svoj vinarski podrum, koji je pre-
tiješan i za ono nekoliko hektolitara

vojuju za nerazrješivost braka. Na
koncu je iz svega ovoga izveo neke
konkretno dužnosti za sve katolike, o-
sobito za članove i članice katoličkih
organizacija:

1. Svi se katolici imadu u teoriji
i u životu držati potpuno kršćanske
nauke o braku i bračnom životu, ka-
ko je to divno izloženo u enciklici
„Casti coñubii“. Treba također da ši-
re tu nauku i čine propagandu za nju
i riječju i štampom. Framasuni i ko-
munisti i njihova štampa šire nepre-
stano javno i potajno krive nazore o
braku i bračnom životu, o rastavi bra-
ka, o slobodnoj ljubavi. Katolici treba
da suprotstave tome posvuda žilavu
propagandu za kršćanski brak. U ka-

vina što ih ima, kad čitavo selo
može sagraditi jedan veliki, pri-
kladni i zdravi podrum, u koji će
stati svo seosko vino?

Zašto mora biti u selu pet—
šest privatnih trgovina, kad čita-
vo selo može imati samo jednu,
svoju zadružnu trgovinu?

A takvih: Zašto? — mogli bi-
smo još dosta nabrajati.

Seljače, ti si hranitelj čovje-
čanstva, pa nije pravedno, da ti,
dok sve ostale hraniš, sam ostaješ
gladan. Ali nemoj očekivati, da
će te drugi pomoći. Drži se one:
Pomози si šam, pa će ti i Bog po-
moći! — a i one druge: U se, i u
svoje kljuse!

Ig.

toličkim društvima neka se drža su-
stavna pouka o braku.

2. Starokatolički župni uredi i cr-
kveni sudovi ruše ženidbu, razvrgavaju
zakonite brakove, kako je to jasno do-
kazano, šire bigamiju, što je protuza-
konito. Civilna je vlast to dužna služ-
beno da progoni. Neka katolička jav-
nost, osobito društva katoličkih muže-
va i žena energično traže od vlasti, da
to zapriječi radi javnoga morala i kaz-
ni kršitelje zakona u tom pogledu.

3. Neka se kršćanska mladež ozbiljno
sprema za brak poukom i molitvom.
Neka se opet posvuda uvede
pravi kršćanski običaj, da se brakovi
sklapaju sa sv. Misom i Pričešću za-
ručnika i kumova pod sv. Misom, ka-
ko to živo preporuča Crkva. To čine
Zosisti i Zasisti u Belgiji i Francus-
koj. Treba da i kod nas katoličke or-
ganizacije to urgiraju. Neka vjerenici
duboko proniknu liturgiju Crkve, o-
sobito Misu pro sponsis (za zaručnike),
koja sadrži divne misli i nauke o bra-
ku i molitve te blagoslov za sretan
brak. U tom smislu treba naš svijet
sve to više liturgijski odgojiti i širiti
liturgijski pokret, koji promiče kršćan-
sku obnovu čovječanstva. Naš jedini
hrvatski liturgijski tjednik „Život s
Crkvom“ donio je prošlih godina li-
turgijske pouke o braku. Opet će se
time opširnije baviti. Treba ga dakle
čitati i širiti.

4. Moramo se boriti protiv mješo-
vitim ženidbama, jer se time šire vjer-
ski nehaj i otpad od vjere. Osobito
je to pogubno za moralno-vjerski od-
goj djece.

5. Treba sustavno proganiti bijelu
kugu, koja je toliko raširena u nekim
našim krajevima i toliko štetna vjeri i
domovini.

6. Kako sv. Otac traži u enciklici
„Casti connubii“, treba da katolici bu-
du odlučni pobornici socijalne pravde,
treba da svojski rade za ostvarenje ta-
kvog socijalnog i ekonomskog društve-
nog uređaja, da radnik uzmogne do-
biti dolječnu nagradu za svoj rad i
time uzmogne uzdržavati ne samo se-
be, nego i svoju obitelj. To zahtijeva
socijalna pravda, i tada će biti manje
t. zv. divljih brakova kod siromašnih
radnika. Dužni su poslodavci u sa-
vjesti u tom smislu postupati sa svo-
jim radnicima, koji imaju pravo, da
ustanove svoju obitelj, kao i svi drugi
staleži. Ako poslodavci ne bi mogli
radi nezdrave konkurencije ovo hic et
nunc izvršiti, onda su dužni ustanoviti
potporene blagajne za radnike, iz kojih
će se naknaditi radnicima, da uzmog-
nu dobiti toliko za nadnicu, da uzmog-
nu uzdržavati svoju obitelj. To je
nauka Crkve, i svi vjerni katolici treba
da u tom smislu rade. Socijalni će tje-
dan sigurno i u tom smjeru donijeti
koristi, jer će razvijati sve više smisao
za socijalnu pravdu kod katolika, što
je osobito važno u današnje doba.

Završio je svoj govor: Ako se bu-
de hrvatski narod vjerno držao nauke
sv. Crkve o braku i bračnom životu,
onda mu ne će uzmanjati obilni Bo-
žji blagoslov u svakom pogledu i onda
će se i na njemu obistinuti ona sv. Pi-
sma: „Blažen narod, koji drži Boga za
svoga Gospodina!“

Podlistak

„Život s Crkvom“

Ma da adventsko doba ima zna-
čaj pokore, ipak je ono za osjetljivo
kršćansko srce, najljepše doba u crkve-
noj godini. — Sve su čežnje lijepe, a
advent je jedna sama čežnja za do-
laskom Malenoga Boga, o kojem
su ispijane tolike pjesme, prepune
milja i omilja.

Na početku ovog adventa još nas
je nešto razveselilo: Naš prvi i
jedini liturgijski časopis „Život s Cr-
kvom“, koji je ušao u četvrtu godinu,
izašao je u obnovljenom obliku.

Dosad je izlazio sedmično u ma-
lim sveščićima, a o sad će izlaziti je-
damput mjesečno, u revijalnoj formi,
s dodatkom svetih Misa i večernja za
sve nedjelje i blagdane u godini.

Liturgijski će časopis, jer izlazi u
formi revije, moći o sad donošati duže
i ozbiljnije pisane članke o svim litur-
gijskim pitanjima. S njime će osobito
biti zadovoljeni svećenici i ostala kato-
lička inteligencija. A za puk, kao i
za sve ostale koji prate i mole sv. Mi-
su skupa sa svećenikom, ostaje priloga

ŽIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 12. XII.: *Treća nedjelja Ad-
venta ili Došašća.* — Sv. *Otilija*, djevičica.
Živjela je u 7. vijeku. Rodila se potpuno-
ma slijepa. Prilikom krštenja jedan pobožni
opat pomaza joj slijepu oči sv. uljem i
pri tome reče: „U ime Isusa Krista budi
sada osvjetljena očima tijela i duše“. Isto-
ga časa dijete je progledalo. Čitjeli život
proživjela je kao čista djevičica u jednom sa-
mostanu. Umrla je 13. t. mj. 720. g.

Ponedjeljak, 13. XII.: Sv. *Lucija*, časti
se i slavi kao moćna odvjetnica u teškoj
bolesti očiju. Rođila se koncem 3. v. u Si-
rakuzi na otoku Siciliji. Već od malih no-
gu bila je zavjetovala Bogu svoje djevi-
čanstvo. I toga razi roditeljski miraz raz-
djelila je siromasima, a najbogatije prosee
očibjala. I upravo radi sv. *Ustoće* bila je
bačena u vatru, a zatim je krvnik zaklao g.
304. — Kao što sv. Nikola nosi darove do-
broj djece, tako isto i sv. Lucija. Stoga se
blagdanu sv. Lucije nevina djeca uvelike
ragaju i vesele.

Utorak, 14. XII.: Sv. *Spiridon*, biskup.
Rođio se svršetkom 3. v. na otoku Cipru.
Radi njegovoga svetog i pobožnog života
stanovnici grada Trimitunta izabraše ga za
svoga biskupa. Godine 325. prisustvovao je
glasovitom crkvenom saboru u Niceji. Car
Galerij Maksimilijan dao mu je iskopti
česno oko i otsjeći žile pod lijevim ko-
ljenom. Umro je g. 347.

Srijeda, 15. XII.: *Kvatre.* — *Danas je
strogi post i nemrs.* — Sv. *Valerijan*, bi-
skup u Africi. Oč krivovjernih Arijanaca
bio je progan kao osamdesetogodišnji sta-
rac. Pod smrtnu kaznu bilo je svakom za-
branjeno primiti sv. starca bilo na svoje i-
manje, bilo u svoj stan. Dugo je bio izvržen
kiši, vjetru i leću, pa je tako nasred pu-
ta završio svoj patnički život.

Četvrtak, 16. XII.: Sv. *Euzebij*, biskup
u graču Vercelli. I ovaj sv. biskup radi
neustrašivog ispovijedanja sv. vjere bio je
progan i mnogo je pretrpio. Umro je g.
370.

Petak, 17. XII.: *Kvatre.* — *Danas je
strogi post i nemrs.* — Sv. *Lazar*, biskup.
Ovo je onaj Lazar, što ga je Gospodin us-
krsnuo od mrtvih. Poslije Isusova užašća
bio je progan u današnju Francusku, gdje
je ustanovio biskupiju u Marsilji.

Subota, 18. XII.: *Kvatre.* — *Post i ne-
mrs.* — *Danas se slavi blagdan Očekivanja
porođa Bl. Djevice Marije.* — Sv. *Auksentij*,
biskup. Najprije bio je vojnika, a zatim
biskup u Mopsuestiji u Siciliji.

Treća nedjelja Došašća

Čitanje poslanice bl. Pavla apostola *Fil-
ipljanima* (4, 4-7): — Braćo! Radujte
se u Gospodinu vazda; opet velim: radujte
se! Blagost vaša neka bude poznata svim
ljudima, jer je Gospodin blizu. Ni za što
se ne uznemirujte, nego u svemu molitvom
i prošnjom sa zahvalom očitujte svoje po-
trebe Bogu. I mir Božji, koji nadilazi sva-
ki um, neka čuva srca vaša i misli va-
še u Kristu Isusu, Gospodinu našem.

† *Slijedi sv. Evanđelje po Ivanu* (1,
19-28). — U ono vrijeme: poslaše Židovi
iz Jeruzalema svećenike i levite k Ivanu da
ga zapitaju: „Ko si ti?“ I on prizna i ne
zataja i prizna: „Ja nisam Krist.“ I za-
pitaše ga: „Ko si dakle?“ Jesi li ti Ilija?“
I reče: „Nisam.“ Jesi li prorok?“ I odgo-
vorit: „Nisam.“ Rekoše mu dakle: „Ko si;

„Života s Crkvom“, u kojem će biti
svete Mise i večernje za sve nedjelje i
blagdane. Taj priloga je zasebno uve-
zan i neovisan o časopisu, pa se mo-
že i sam naručivati.

Sam časopis ima 32 stranice s
ukusnom naslovnom slikom na kori-
cama.

Uvodni članak je napisao preuzv.
hvarski biskup msgr. Miho Pušić. On
nas oduševljava „*Za liturgijsku obnovu
našeg naroda*“.

Da je liturgijski duh tako malo
razvijen među nama i da se liturgija
uopće ne smatra kao nešto veoma važ-
no i zamašno, krivo je to što se li-
turgija krivo shvaća i tumači. Mnogi,
naime, misle da se sva liturgija sa-
stoji u vanjskim ceremonijama, i u
vanjskom sjaju. A i ne znaju, da je
liturgija čisto duhovne naravi, da je
ona pravi unutarnji život Crkve, a
prema tome i svakoga kršćanina.

Nedavno je urednik „Života s Cr-
kvom“, sveć. Josip Kirigin, napisao
u „Hrvatskoj Straži“ članak „Crkva
je živa“. — Tu on lijepo kaže:

„Što je zapravo Crkva? Crkva
nije samo društvo kršćana, koji ispo-
vijedaju katoličku vjeru i koji slušaju
sv. Oca. Crkva je više. Ona je živ

da možemo odgovoriti onima koji su nas
poslali? Što kažeš o sebi?“ Reče: „Ja sam
glas onoga koji više u pustinji: Poravnajte
put Gospodnji“, kako reče Izaia prorok. A
koji bjehu poslani, bijahu od farizeja. I upi-
taše ga i rekoše mu: „Zašto dakle krstiš kad
nisiš Krist, ni Ilija, ni prorok?“ A Ivan
im odvrati: „Ja krstim vodom, a među va-
ma stoji koga vi ne poznajete. To je onaj
koji će doći za mnom, a koji bješe prije
mene, kojemu ja nisam dostojan odrješiti
reihen na obući njegovoj.“ Ovo je bilo u
Betaniji preko Jordana, gdje Ivan krstavaše.

Radujmo se u Gospodinu!

Ulazimo u drugu polovinu Do-
šašća. Dosad smo molili: „Kralju, koji
ima doći, Gospodinu, dodite, da Mu
se poklonimo!“ Sada govorimo: „Gos-
podin je blizu, On dolazi, poklonimo
Mu se!“

Značaj ove nedjelje, koja se na-
zivlje „Radujte se“, je radost. Ka-
ko se djeca raduju i željno očekuju,
da im dode Djetić Isus, tako smo i
mi obuzeti radošću na misao, da je
Isus blizu. I ne možemo je u sebi za-
tomiti.

Već od ove nedjelje Crkva se u-
naprijed raduje Božiću. Stoga je li-
turgijsko ruho ružičaste boje mjesto
ljubičaste. Oltar je urešen cvijećem i
sviraju orgulje. Kod svečane sv. Mise
poddakon i dakon imaju na sebi dal-
matiku i tunicelu.

Kvatri

Ovoga tjedna su i zimski kvatri.
Kvatiri pripadaju najčasnijoj tra-
diciji i najstarodrevnijim običajima pr-
votne Crkve. U prvim vijekovima odr-
žavali su se tri puta godišnje. Bili su
to zahvalni blagdani iza triju većih
skupljanja plodina: žitja, vina i ulja
— najvažnijih naravnih simbola, što
ih ima u liturgiji.

Vjernici su, na Prikazanju, dono-
sili desetinu svoje ljetine, koja bi se
namijenila za žrtvu sv. Mise, te za
potrebe Crkve i u korist siromaha.

Ovi kvatreni dani moraju ipak
za svakoga od nas biti dani duhovne
obnove. Čovjek, brinudi se za mate-
rijalne stvari, vrlo lako zaboravi vječ-
ne. Potrebno je stoga, da se pri po-
četku svakoga godišnjeg doba malko
zabere i misli na Boga i vlastitu dušu.

Crkvena tradicija utvrdila je kvat-
renu subotu za podjelu svetih redova.
Tokom vjekova liturgija odredila je,
da svako godišnje doba ima svoje kvat-
re, svaki pojedini s osobitim znače-
njem.

Tako ovi adventski kvatri su du-
hovna priprava za Božić.

Hrana duše

DR JURAJ ŠČETINEC: NACIONAL-
NI SOCIJALIZAM (Broš. 112 str. u osmi-
ni. Cijena Din 20). — Dr Juraj Ščetinec,
profesor Ekonomsko-komercijalne visoke ško-
le u Zagrebu, izdao je pod ovim naslovom
knjigu, koja je idejni nastavak njegovih
dosadanjih studija o suvremenim socijal-
nim pokretima: o „Demokratizaciji fašizma“
i o „Korporativnom uređenju države“. U
ovoj knjizi pisac iznosi najprije, u uvod-
nim momente, koji su doveli nacionalno-socijali-
stički pokret do osvojenja vlasti u Njemač-

organizam. Kad je Savoio proganio krš-
ćane, Krist ga je prekorio: „Zašto
mene progoniš?“ U Crkvi živi Krist,
Crkva je tijelo Kristovo. Krist je gla-
va tog tijela, a mi smo udovi... Sva-
ko tijelo ima svoj unutarnji i svoj vanj-
ski život. Tako i tijelo sv. Crkve.
Vanjski se njezin život javlja u njezi-
nom neprestanom rastu, u njezinom
golemom radu i u strahovitim borba-
ma koje mora da izdrži...“

A unutarnji život? — „Već je psal-
mista o njoj pjevao: „Sva je ljepota
kćer kraljevske iznutra. Krist je na
zadnoj večeri govorio o Crkvi kao
o svom nastavku, kroz koji će struja-
ti Njegov život kao što iz loze teče
sok kroz mladicu... Taj nam svoj ži-
vot dijeli po svojoj Crkvi, po njezinom
nutarnjem životu: po sv. Misli i sv.
pričešti, po ostalim sakramentima i sa-
kramentalima.“ — I, eto, taj unutarnji
život Crkve, u koji se mi uklapamo
kao udovi u tijelo, i iz kojega živimo,
jest liturgija.

Kad sve to znamo, onda nam
se neće činiti pretjerano što je rekao
Pio XI.: „Liturgija je prvo i nena-
dodna vrela kršćanskog života“.

Dr Ivan Delalle, dosadašnji mar-
ljivi suradnik i ilustrator tjednika „Ži-

koj. Zatim opsežno i kritički prikazuje
i dijelu, ideje vodilje i osnovna na-
nac. socijalizma i nacionalizma raznim
„socijalizma“ te načelo vodstva. U II.
jelu opširno i sistematski izlaže dosadaš-
socijalnu i ekonomsku izgradnju, koja
izvodi u duhu osnovnih ideja naciona-
ga socijalizma, a pod vodstvom polit-
stranke. Iscrpivo je prikazana socijalno-
nomska organizacija staleža za prehr-
zanatlijskoga staleža te obrtne privrede
tim socijalno-politička i odgojna orga-
cija („Fronta rada“, „Snaga putem ra-
sti“, „Radna služba“) te radne i živ-
prilike radnika, s objektivnom ocjenom
jednosti pojedinih organizacija, uslanov
djelatnosti. U zaključku studije sadrži
kritički pogled na cjelokupnu ideologiju
organizaciju i djelatnost nacionalnoga so-
lizma te njegov položaj u suvremenim
jalnim pokretima. Kako nacionalni so-
lizam vrši sa svojom ideologijom i ela-
u akciji znatan upliv na duhove i i-
granična Njemačke, to je ova objektivna
dija o njegovoj ideologiji i djelatnosti
lo aktualna te će dobro doći svakome li-
gentu za orijentaciju u suvremenim so-
nim pokretima. — Brošura se dobiva u
čim knjižarama i kod pisca: Zagreb,
Malinova 34.

Poruke Uprave

HITNA OBAVIJEST. Sve naše po-
renke za pojedine župe molimo, da
hitno jave, koliko će primjeraka pri-
ti u novoj godini 1938. i za njih odgo-
ti. Zauzmite se svojski, braćo, i po-
gučnosti povisite broj primjeraka. Zn-
da o tom Vašem većem ili manjem
zivu ovisi, hoće li »Katolik« dalje iz-
ti i u godini 1938! Rad za dobru stvar!
— rad je za Božju stvar!

PODMIRITE SVOJE DUGOVE!
se godina već primiče svome svršetku
dosta je naših povjerenika, koji nam
nisu poslali ni par od početka godi-
ma ih čak, koji nam još uvijek duguju
će svote i za prošle godine 1935. i
Ovim ih toplo molimo, da čim prije
mire svoje dugove. Najbolje bi bilo,
bi već sada svi naši povjerenici isplatili
do konca 1937. našom čekovnom up-
com, koju smo im prošli put priložili.

POSALJITE ZAOSTALU PRETI-
TU! Sve naše pretplatnike lijepo mo-
da nam čim prije pošalju zaostalul pre-
tu za ovu i, eventualno, prošle godine
simo zaista u velikoj potrebi. Time
vršite svoju dužnost, a »Katoliku« silno
ristite. Lijepo Vas dakle molimo: ne
boravite svoje dužnosti.

VAŽNO! Sve povjerenike, kojim
potrebno više primjeraka božićnoga
»Katolika« za rasprodaju, molimo,
nam to jave najkasnije do 20. prosin-
g. To nam je veoma potrebno, da n-
mo odrediti nakladu. Božićni broj o-
tiskati i ove godine na 8 stranica, a o-
će mu isto biti samo 50 para.

JAVITE NAM SVI SVOJU TA-
I POTPUNU ADRESU, na koju želiti
Vam se šalje list, jer s 1938. g. kanimo
ti tiskati sve adrese.

NA RAD ZA »KATOLIK«! Ova-
tavi mjesec posvetite apostolskom rad-
naš »Katolika« proširite ga u svojoj ok-
i nadite mu novih pretplatnika, os-
Vi, članovi Katoličke Akcije i naših
skih društava.

Belgijski benediktinac Dom
lumba Marmion, u prevodu don
Bogdanić, psihološki nas poučava
kva mora biti naša „Priprava na
žiti“. A ta mora biti u čistoći
poniznosti, pouzdanju u Krista
žarkim željama.

„Missa recitata“ — to je i-
tično poučni članak poznatog litu-
skog radnika vlč. Dragutina Ku-
Tu su iznesene pojedinačne upute,
bi bilo najzgodnije recitirati sv. M-

Na koncu nam sam urednik
če: „Molimo crkvenu večernju!“
Zgodnim načinom govori nam o
ptoti i luzvišenosti večernje u crkve
časoslovu, koji ne bi smio biti i
tvenik samo za svećenike i redov-
nego i za ostali kršćanski puk. Pri-
ruča se osobito moljenje večernje
je ona „najstariji, najbogatiji i na-
čaniji dio“ crkvenoga časoslova.

Po državi

KARDINAL PELLEGRINETTI U ZAGREBU. 5. t. mj. prije svog odlaska za Rim bio je u Zagreb Nj. U. kardinal Pellegrini, dosadašnji apostolski nuncij u Beogradu, da se oprosti s hrvatskim katolicima. Nj. U. je doputovao njegov tajnik te beoogrski nadbiskup dr Ujčić i đakovački biskup dr AKŠamović. Pristupio mu je vrlo brzo doček. Na peronu su ga dočekali uz biskupa-koadjutora preuzv. g. dra Steca biskupa preuzv. g. dr Rožman, dr defačić, dr Gnidovec, Mons. Pušić, dr radi, dr Burić, Mons. Garić i dr Salisvis. Bili su tu predstavnici vlasti te zamjenici katoličkih redova, ustanova i društava sa svojim zastavama. Križarska glazba igrala je, pri njegovom dolasku, papinsku nu. U čekaonici glavnog kolodvora pojavio je kardinala preuzv. dr Stepinac, na se on zahvalio hrvatskim jezikom. Nato kardinal u pratnji biskupa i ostalih uo u katedralu, gdje je otpjevan „Tebe ja hvalimo“ Preč. kolodvorom je bila a naroda, a isto tako su i sve ulice bile e naroda, koji ga je srdačno pozdravljao. dška električna centrala postavila je girne žarulja pred kolodvorom, u Praškoj u na ulazu u Bakačevu te na prostoru u katedralom i na križu katedrale. Osim a je i nadbiskupski dvor za vrijeme sveosti blo rasvijetljen bengalskom vatrom. 8 sati bila je intimitna večera za crkvene tojansvenice i službene predstavnike. Prije su crkv. dostojanstvenici, te predstavlasti, crkv. ustanova i društava podali svoje čestitke Nj. U. kardinalu. 6. t. preko Ljubljane otputovao je za Rim ratnji preuzv. dra Ujčića i svoga tajnika.

DR STOJADINOVIC U RIMU. Da vraosjet talijanskom ministru vanjskih poslova profu Ciano, naš ministar predsjednik ministar vanjskih poslova dr Stojadinović . mj. stigao je u Rim i ostao do 10. t. Citavim putem, a napose u Rimu priremu je vrlo svečan doček. Sve talijanovine oduševljeno pozdravljaju ovaj gov diplomatski posjet i pridaju mu ku važnost. Mussolini je tim povodom tio na slobodu posljednje političke zatojke hrvatske i slovenske narodnosti u iji.

JUGOSLAVIJA IMA PREDSTAVNIKA SALAMANCI. Naša vlada imenovala je jtm predstavnikom u Salamanci fregatno-kapetana Mažuranića, brata predsjednika ata dra Z. Mažuranića. Nacionalistička oa generala Franca zahvalila je našoj vladi ovom imenovanju.

NOVIM SVEUCILISNIM PROFESORIMA za crkveno pravo na bogoslovnom fakultetu u Zagrebu imenovan je dr Franjo rman.

OTKAZANO GOSTOPRIMSTVO DOŠNIKU REUTERA. Rači tendencioznog i ačnog izvješćivanja britanske javnosti otano je gostoprimstvo H. Harrisonu, došniku službene agencije „Reuter“ u Beogradu, te mu je od strane naših vlasti saopio, da njegova prisutnost u Beogradu e više poželjna.

CEHOSLOVACI KUPUJU NAS DUNAJU. U Splitu je stiglo povjerenstvo čehovačkog monopola, koje će u stovarištima Splitu, Drnišu i Dubrovniku preuzeti u količinu najboljega našeg cigaretnog ana.

Još su dvije rubrike: „Iz života rke Crkve“ — liturgijske vijesti — „Liturgijska literatura“.

Sve u sve: Časopis „Život s Crkom“, kakav nam se prestavio s prn brojem, zaslužuje svaku pažnju. preporuku da se što više proširi. m više što mu je veoma niska cijena. upa s prilogom zapada godišnje 30 aara, a bez priloga, kao i sam prilog e časopisa, 15 dinara.

Neka uzaludno ne teku mimo nas toci žive vode! Dig.

„Dnevnika“

Bitolj, 5. XI. 1937.

Da li je to san ili java? Druvi, koji su me pred par sati vidjeli, e me ne poznaju. Svi gledamo čuio jedan drugoga, svi smo neobično iješni, ali — niko se ne smije. Svi biljna i tužna pogleda; svak za nem žali.

Danas, kad sam prolazio ulicama olja, vidio sam u kavezu neobično pa kanarinca i čuo ga, kako tužno e za slobodom. Citav dan mi dušu tresla njegova tužna pjesma...

Danas sam čitao povijest o grčn učitelju, kojega je neki rimski sil-

Treba vratiti vjeru u čovjeka!

Razbor, ne strast!

Ima nas svakakvih. Sunce Božje grije dobre i zle, zemlja daje svima plod svoj. Idealno bi bilo kada bismo bili svi dobri. Ne svi jedne misli i jednoga gledanja u svakoj stvari. To je nemoguće, a nije ni potrebno.

Uvijek će na zemlji, pa i u granicama države, naroda, grada, sela biti grupiranja i pregrupiranja; jedan će amo radi ovoga, drugi tamo radi onoga. To po sebi nije zlo, nego znak, da su ljudi slobodna stvorenja koja mogu reći: amo ću, tamo ću.

Glavno je kod svega toga jedno. A to jedno jest — da ne iskočimo preko ograde koju postavlja Onaj koji je vječan. Mi znamo što se dogodilo kada željeznica izleti s tračnica!

Javni život govori da čovjek današnjega vremena posve malo računa s Bogom. Vjera u Boga je oslabila. Posljedica — upamtimo! — koja je morala uslijediti, jest: na svim linijama je oslabila vjera u čovjeka. Ni knjigu, ni novinu, ni predavanje, ni dogovor, uopće ništa što nije „ja“, čovjek više ne uzima s povjerenjem i niti s najmanjom dozom vjere da bi imogao što pametna, dobra i trijezna naučiti i čuti. Može neka stvar, djelo, pothvat biti idealno dobar, za svakoga, a ne samo za onoga od koga je to poteklo i došlo, bez promišljanja i ikakvog razmišljanja odbija se. Može tu biti strast, neprijateljstvo ove ili one vrsti, ali na dnu svega jest i ostaje: čovjek ne vjeruje čovjeku, pa ni onomu o komu se nikada što zla nije čulo govoriti, i onomu koji ni najmanjega povoda nije dao da mu se ne bi moglo vjerovati.

Zasada je u snazi samo vjera u onoga koji je u istoj liniji s nama. Ali i to s vremenom slabi. Ubistva u Rusiji su tomu jasan dokaz. Svaka stvar ima svoje lice i nalije. I najgora stvar imaće nešto dobra u sebi, kao što i ona najbolja ima svojih nesavršenosti. Jedan gleda s ove, drugi s one strane. Po našem mišljenju najveće zlo koje osjećamo sa strane onih koje naši ljudi nazivlju, ili se pak sami predstavljaju, „komunistima“, jest u tome što po planu ubijaju vjeru i povjerenje u čovjeka. Ova tačka najviše svjedoči da vrhovni nosioci ovakvih i sličnih pokreta hoće i idu za tim da od ljudi stvore članove zajednice koji se jednom zauvijek moraju odreći svoje glave i svoga rasuđivanja, te u svemu, pa i u mišlje-

nju moraju slušati „po komandi“. Ovo je u našim očima strahovito veliko zlo i ropstvo ništa manje od onoga iz poganskoga vremena, kada se ljude kupovalo na pazaru kao marvu.

Mi ovo osjećamo. I to čovjeka silno boli. Ne samo radi toga što je uzaludan naš trud i napor, nego najviše pomisao na to — da je gotovo isto — govorio i ne govorio, dokazivao i mućao, jer pred sobom imaš čovjeka koji je tako raspoložen da ti ne vjeruje i ne će vjerovati, pače je uvjeren da će biti sve laž i ono što ćeš sutra govoriti. Ako si pak na istoj liniji, onda se uopće ne gleda što govoriš i kako razlažeš. Sve je onako, i uvijek će ti kimnuti glavom.

Može biti ovomu sto razloga. — Čovjek je naš od svakoga varan i prevaren. To mi dobro shvaćamo i razumijemo. Malo je ko k njemu dolazio s namjerom da mu nadopuni džep, nego da mu ga isprazni, i — najblaje rečeno — da se na njegov račun dovuče k položaju. Ali zlo, zlo daleko veće i teže nego mi i mislimo jest — povući crtu i reći: ne vjerujem i ne ću vjerovati. Nikomu! Ni svomu susjedu, koji je i razuman i dobar i vještiji svemu od mene. Vjerujem samo onomu koji je u istoj liniji; i uopće ne ću da čujem za razloge prijatelja, brata, rodaka, kojima mi dolazi — zašto i on nije u onoj skupini u kojoj sam ja, kako ga od toga odvodi ovo i ono.

Ne strast, ne mržnja, ne neshvaćanje, i ono da ne znam što je za naše dobro. Od toga me odvodi ovo i ovo, ono i ono. — Svejedno je kao da nisam ni usta otvorio.

To je atmosfera u kojoj se danas krećemo.

Ako je to tako, a uistinu jest, onda mi kršćanski osvjedočeni ne ćemo ići istim stazama. Mi se moramo čuvati bolesti koja je danas sve zarazila — da u svemu izvan svoga kruga vidimo samo zlo. Mi ćemo u razgovoru i nastupu reći što jest — jest, što nije — nije, bez obzira da li je pred nama prijatelj ili neprijatelj. Ne strast, nego razbor neka vas vodi. I vrat ćemo vjeru u čovjeka.

Junior

NOVIM OPATOM znamenite zborne crkve u Korčuli Sv. Stolice je imenovala preč. don Pera Kalodjeru, kanonika i nadpapa iste crkve. Ta vijest povoljno je oajeknula među pučanstvom Korčule.

LUKA ŠARIĆ - ŠIBENIK ULICA KRALJA TOMISLAVA

Stalno na skladištu sve vrste engleskog konca i pamučnog prediva. Francuske pred. za ručne radove D. M. C. Veliki izbor vune. Dempera, košulja, čarapa, rukavica, ruč nika, rubaca, kišobrana, šešira, kapa, kufera, tašna, modnih dugmeta, češljeva, sapuna, parfema, pudera, galonjske vode kao i krema za lice, guća Bengel (Jeger). Ovratnika (koleta), kravata, gaćica muških i ženskih, kombinezona, sve vrste vrpce (kurdele), svile za vezenje, svile za šivanje. Sve vrste igala, pojasa, vezica za cipele, kao i sve vrste sitničarija. Veliko skladište konca TRIDENT, KARLILE I PIQUE i t. d.

veći broj katolika. To su većinom doseljenici iz Dalmacije s otoka Korčule. Nažalost, među njima se našlo i nekoliko izroda, koji su za Judinu platu izdali i vjeru i domovinu. Crvenio sam se od stida, kad mi je neko dobio: „Eto, to su vam Dalmatinci!“ Svi ih preziru, pa i oni, koji su ih kupili. Jedan Dalmatinac, koji mi je sve to pripovijedao, sav crven od stida govorio mi je: „Velečasni, nisu svi takvi. Mi smo svi ostali tvrdi u svojoj vjeri i svi ljubimo majku domovinu. A oni, koji nas osramotiše, oni su nam i kod kuće u Dalmaciji bili na sramotu. Dodite, velečasni, jednom k nama. U mojoj je kući jedna soba pretvorena u kapelu, pa ćete nam propovijedati.“ — Nisam mogao, a da mu ne obećam, jer me je tako žarko molio, ali Bog zna, hoću li moći izvršiti obećanje i razveseliti drage Dalmatince!

Danas je u sabornoj pravoslavnoj crkvi u Bitolju bio najavljen govor episkopa Nikolaja Velimirovića. Iz kurioznosti ga odoh poslušati. Ta, to je proslavljen govornik i „trpeljiv“ čovjek! Međutim, grozno sam se razočarao i nad njegovom elokvencom, a nada sve nad njegovom „trpeljivošću“.

Po svijetu

PAD NANKINGA očekuje se svakog časa, jer su Japanci iz Kujunga bacili protiv Nankinga svoje motorizirane snage, koje razbijaju posljednji otpor još donekle discipliniranih kineskih bataljuna. Grad je u plamenu, jer su ga Kinezi zapalili. Kinesko stanovništvo u velikim masama bježi iz Nankinga. — Japancima je uspjelo zaplijeniti najmoderniji kineski krstaš „Ning Hai“.

U NACIONALISTIČKOJ SPANJOLSKOJ posljednjih dana opaža se velika aktivnost. Užurbano se vrše pripreme za odlučne bitke. Inače ni na jednoj fronti nije bilo ničega značajnijega osim pojedinačnih manjih napadaja i protunapadaja.

TESKO STANJE U SV. ZEMLJI još uvijek traje. Poslije smaknuća arapskoga vođe, šejka Fahrana Saadi, kao organizatora terorističke akcije, teroristička akcija se nastavlja još većom upornošću. U Damasku su priređene goleme demonstracije, u kojima je sudjelovalo preko 50 hiljada ljudi. — Vrhovni arapski muftija Emil El Hussein predložio je stvaranje federacije arapskih država pod upravom kralja Ibn Sauda.

DEVET MILIJUNA NEZAPOSLENIH ljudi i žena ima u Sjedinjenim Američkim Državama. U toku četiri zadnje godine vlada je potrošila 14 milijardi i 400 milijuna dolara, pomažući nezaposlene.

NEOBICNA OPORUKA. Uvijek je na svijetu bilo čudaka. Među takve čudake valja ubrojiti i američkoga milijunaša Sidneya, koji je nedavno umro i ostavio neobičnu oporuku. On je odredio, da se od njegovih kostiju imaju praviti pučeta, a iz njegove kože torbice i novčarke. Ti se predmeti ne smiju prodavati, već imaju pripasti kao poklon i uspomena njegovim prijateljima i zancima. Svoj veliki imetak nije ostavio svojoj rodbini, koja je i onako bogata, nego ga je razdijelio raznim dobrotvornim ustanovama. Iz njegove ostavštine sagrađit će se u Detroitu velika škola za siromašnu djecu te najveća bolnica u tom gradu. Zanimivo bi bilo znati, hoće li ova njegova posljednja volja biti u cijelosti izvršena!

PROTUMASONSKI PLEBISIT U SVICARSKOJ. 28. pr. mj., prilikom narodnoga glasanja odbijen je prijedlog organizacije za suzbijanje slobodnog zidarstva, da se zabrani djelatnost slobodno-zidarskim ložama u Svicarskoj.

NJEMACKA GESTAPO SE ZIVO NATJECE SA SOVJETSKOM GPU. U vezi s uredbom o sigurnosti države i njemačkoga naroda od 1933. godine Gestapo je raspustila i zabranila sve organizacije katoličke omladine trierske biskupije. Zabranjeno je također, da se ove raspuštene organizacije ponovno osnuju u bilo kakvom obliku. Gestapo ništa ne smeta, da je postojanje organizacija katoličke omladine bilo predviđeno i zajamčeno članom 31. konkordata potpisanog 20. VII. 1933. godine između Svete Stolice i vlade Reicha, koju je zastupao vicekanclerar von Papen.

NAJVIŠI METEOROLOŠKI OPSERVATORIJ EVROPE „SPHYNX“ otvoren je nedavno na vrhuncu od 3572 metra Jungfraujoch u Svicarskoj. Opremljen je instrumentima i za geofizička i za astronomska opažanja, naročito u vezi sa t. zv. „kozmičkim zrakama“.

30 MILIJUNA OSOBA posjetilo je međunarodnu parišku izložbu do 18. pr. mj.

Ako još nijesi, molimo Te, da odmahnas podmiriš preplatu! — Tvoja preplata je jedino sredstvo, koje izdržava naš „Katolik“! Ako možeš, dodaj tom prilikom još i mali darak za fond našega „Katolika“!

Bitolj, 16. XI.

Opet danas predavanje. Predavanje je o inicijativi. Kratko je jezgrovito: „Što je to inicijativa? Inicijativa, to vam je — jedna dobra stvar.“ Iza ove genijalne definicije pita se jedan primjer za inicijativu. — „To Vam je, kad ja tri puta odem primiti

PEKO

Cipela par
je za svakoga
najljepši dar!

Naši dopisi Radošić

BLAGOSLOV NOVOG OLTARA

21. XI. proslavili smo velik blagdan. Poslije 25 godina dobila je naša crkva novi oltar. Naš vlč., ovlašten od preuzv. biskupa, blagoslovio nam je novi oltar i otслужи prvi put na njemu sv. Misu. Suzne su bile naše oči od radosti. Oltar nam je tako lijep, da nam služi na diku i ponos te bi mogao stati i u građu. Stoga zahvaljujemo našem majstoru g. Ivanu Robniku iz Zagreba, koji nam ga je tako lijepo izradio. Poslije podne čuli smo lijepi govor o Katoličkoj Akciji te kakvi treba da budemo i kada će se čuvamo.

Darovi: Gdica Marica Radić iz Kaštel Staroga poklonila nam je novi oltarni pult, a Kero Mate iz Splita 30 dinara. Ugledali se u njih i drugi, a njima pomogao sv. Juraj!

Dt.

Križarske vijesti

NOVA KRIZARSKA BRATSTVA osnovana su u Trstenom (okruže Dubrovnik) i u Filipovu (okruže Subotica).

ODRŽANI TECAJEVI. U Dubrovniku je održan tečaj za cijelo okruže, na kome je prisustvovalo 35 učenika iz područja okruža. Tečaj je držan 30. i 31. X. te 1. XI., a vodio ga je predsjednik okružja preč. Vučetić i brat Mladen Kaštelan. — U Zagrebu je kroz dva mjeseca održan tehnički tečaj za zagreb. Križare 3 puta tjedno, a vodio ga je br. Tubaković. Svršio je u petak 19. XI. — U Samoboru je održan veđernji tečaj za tamošnje Križare od 13.—18. XI., a predavali su akademičari Križari.

POSJETI I PREDAVANJA. U nedjelju 14. XI. održali su posjete i predavanja u Samoboru (dr Protulipac), u Hrastinama kod Samobora (L. Znidarić), u Sv. Mariji pod Okićem (br. Brkljačić i Tomljenović), a u nedjelju 21. XI. u Delnicama (L. Znidarić) i Velikoj Gorici (br. Haman).

ODRŽANE PRIREDBE. U nedjelju 21. XI. bio je križarski dan na Tršatu, gdje je od VKB bio i govorio br. Grgić, zatim u Slunju i Sl. Požegi.

MJESEC KRIZARSKJE STAMPE. Od 15. XII. do 15. I. je mjesec križarske štampe. Kroz taj će mjesec križ. društva posebno raditi oko proširenja križ. štampe.

„KRIZARSKA STRAZA“ izašla je i uskoro izlazi novi broj. Upozoruju se križ. bratstva na potrebu, da svoj list rašire i plaćaju.

čučak i svaki put dobijem punu porciju. To je onda za mene dobra stvar”. — Svi smo bili vrlo zadovoljni ovim odgovorom, a najviše gosp. predavač.

Dok smo mi ovako bili zabavljeni dubokim mislima predavača, kolega S. iz Dalmacije počeo je, da kroz zube gundla omiljelu pjesmu: „Tugo moja velika, predi na drugoga”. —

Bitolj, 21. XI.

Danas smo — nas nekoliko kolega — bili s biciklima na grčkoj granici. Granica se nalazi 16 km. od Bitolja. Svi smo gorjeli od želje, da vidimo tlo domovine Homera, Sokrata, Platona, Aristotela i dr. velikana grčkih. Popeli smo se na stražarnicu i iz neposredne blizine promatrali smo majku najvećih pjesnika i filozofa. Sjali smo se od sreće, i svak je nastojao, da pokaže nešto od svoga klasičnog grčkog znanja. Ja sam najviše žalio starca Aristotela, što se jadnik onoliko mučio oko svojih silogizama, kad nam ovdje neprestano naglasuju: „Ovdje nema logike”. Netom mi otvorimo usta, da nešto kažemo, već čujemo prigovor: „Ne treba da filozofiramo”. Takvu, eto, sudbinu doživješe u našoj sredini oči filozofije. A ipak i oni su bili Balkanci! Ali, k svojim do-

Za unapređenje naše poljoprivrede i zadrugarstva

Glavna Skupština Zadružne Matice

30. pr. mj. održana je u Splitu redovna glavna skupština Zadružne Matice. Za skupštinu je vladao veliki interes te je broj delegata zadruga bio veći nego ikada do sada. Prisustvovali su i predstavnici vlasti i drugih zadrughih ustanova.

Pretsjejanik prof. Ivo Juras je u značajnom pozdravnom govoru prikazao zadrughne prilike na Primorju. Vodeći se starijim i prokušanim načelom, da Bog radišu pomaže, Zadrughna Matica uložila je svu svoju snagu, da što solidnije organizira zadrugharstvo u našim krajevima. Velike je uspjehe imala osobito u proizvodnom i potrošnom zadrugharstvu, a u posljednje vrijeme se pokazuje znatno poboljšanje i kod krećućih zadruga. Iznosi i poteškoće u raču. Tako ističe, da Privilegovano izvozno društvo umjetno diže cijenu pšenici, koju Dalmacija mora nabavljati, a ništa se ne brine za primorske proizvođače. Matica je bila organizirala dobavu sjemenskoga krumpira iz Holandije, ali vlasti nijesu dozvolile oslobodjenje od uvozne carine. Zaključuje, da sve te poteškoće ne smiju da ometu rad, nego treba ga dadu nove snage da ustrajemo na započetoj putu.

U ime Banske uprave pozdravio je skupštinu savjetnik g. Kuljevan te se najlaskavije izrazio o Matičinom raču. U ime Zadrughnog Saveza govorio je g. prof. Katurarić, te Matič izrazio priznanje na lijepim uspjesima i zaželio, da se što prije ujedini hrvatsko zadrugharstvo na Primorju.

Pošto je zadrughama razaslan opširan tiskani izvještaj o poslovanju, ravnatelj Z. Matice g. ar. T. Ciko u glavnim potezima je prikazao velik porast Matičinoga član-

stva (učlanjenih zadruga će uskoro biti 200), zatim sve što je Matica počuzela u cilju zaštite poljoprivrednih i zadrughih interesa na Primorju, za zadrughnu propagandu, izobrazbu zadrughara itd. Taj je rad bio vrlo obilan, pa je izvještaj sa zadovoljstvom primljen na znanje.

Nakon toga se razvila vrlo zanimiva rasprava o raznim aktualnim pitanjima, u kojoj su sudjelovali mnogobrojni zadrughari. Osobito su zapaženi izvještaji i predlozi gg. vlč. M. Digočevića iz Sjeverne Dalmacije, I. Farolfi, načelnika Visa, Stjepana Smojvera iz K. Starog, B. Vučkovića iz Sinja, nar. zastupnika I. P. Mlađineo itd.

Sve su tačke dnevnoga reda jednoglasno prihvaćene. Upravno vijeće je popunjeno s g. Markom Lukšićem iz Mandaljane kod Dubrovnika, a Nadzorni odbor s g. Ivanom Farolfi, zamj. nar. zastupnika iz Visa.

Skupština je ovlastila Upravno vijeće, da poradi na postepenom okupljanju zadrughih zadrughih snaga na solidnoj osnovi, kako bi ojačano hrvatsko zadrugharstvo bilo u stanju, da još uspješnije vrši svoju zadaću za dobro naroda.

Konačno su prihvaćene važne rezolucije za zaštitu i unapređenje domaće proizvodnje (vino, ulje, ribarstvo, itd.), protiv oporezovanja zadruga, za smanjenje prevoznih tarifa, za bolje trgovačke ugovore s inozemstvom, za kreditiranje zadrugharstva itd. Nakon zaključka skupštine otvorena je vrlo uspješna izložba zadrughih proizvoda, u prvom redu suhih smokava, eteričnih ulja, saćnica južnoga voća i pletarskih proizvoda.

Život Šibenika

DEVETNICA BOŽICU počinje u srijedu 15. t. mj. u katedrali sv. Jakova. Svake večeri u 5 s. biće ružarij i devetnica.

KVATRE. U srijedu 15. t. mj., kao i u petak 17. t. mj. i u subotu 18. t. mj. jesu kvatre. Sva tri dana je strogi post i nemrs. I ovoga puta stavlja se na srce našim vjernicima, da kroz ova tri dana poste i mole Gospodara žetve, da pošalje što više poslanika t. j. svetih i dobrih svećenika u vinograd svoj.

PREDAVANJE O SLAVNOM JURJU SIŽGORICU. U režiji Pododbora Matice Hrvatske održao je 3. t. mj. preč. don K. Stošić u prostorijama Hrv. Seljačkog Doma predavanje o slavnom humanistu Jurju Sižgoriću Šibenčaninu. Predavač je prikazao život Šibenika u 15. vijeku u socijalnom i kulturnom pogledu. Istakao je razmjerno blagostanje radi dobro razvijene trgovine i obrta. Nabrojio znamenitije ljude toga vremena i u čemu su se istakli. Orisao je život Šibenčana: pučana i plemića. — U životu

Jurja Sižgorića istakao je njegove nauke, razne crkvene službe, koje je obnašao, i protumačio djela, koja su mu slavu raznijela u kulturnom svijetu. Nažalost mnoga su se njegova djela izgubila. On je bio prvi sakupljač narodnoga blaga: priča, pjesama, poslovice i t. d. Njegova su djela puna folkloristike: iznosi zanimive običaje prilikom svadbe, smrti, biranje narodnoga kralja i t. d. — Predavač se najviše zadržao na djelu „De situ Illyriae” i na njegovim pjesmama. Preveo je za primjer 12. elegiju, kojoj je sadržaj: plač šibenskoga polja, koje su upustošili Turci. — Nažalost ovo lijepo i vrlo uspješno predavanje nije bilo posjećeno, koliko je zasluživalo.

UNAPREĐENJE. Gdica Ružica Jelinčić, suplent naše realne gimnazije s položenim profesorskim ispitom, bila je ovih dana imenovana profesorom u VIII. grupi. Čestitamo!

BLAGDAN SV. LUCE slavi se u ponedjeljak 13. t. mj. u crkvi sv. Luce. U nedjelju 12. t. mj. u 4½ s. popodne je

Svoj k svome!

Svoj k svome!

Odlikovana Tvornica Voštanih Svijeća
VLADIMIRA KULIĆA — NASLJEDNICI
ŠIBENIK

doše, a njihovi ih nisu primili. Ja sam ih bijedno žalio.

Iza kako smo se fotografirali, vratismo se kući. Dosta loši put i mrak učinili su, da su nam počele pucati gume na biciklima. Začudili smo se, kad smo vidjeli dječake od 16—17 godina, kako, s vojničkom puškom na ramenu, čuvaju stado bijelih ovaca. Rekoše nam, da ovdje ima mnogo „kurjaka”, pa da se brane.

Bitolj, 25. XI.

Primio sam danas pismo od dragoga prijatelja, koje me je silno razveselilo, ali i razalostilo. Mlada i početna duša trza se u materijaliziranoj okolini, da sačuva čistoću i vedrinu duše. Oni, koji bi je morali voditi čistim idealima, klanjaju se materiji. Mladoga prijatelja to boli i on plače, ali ne očajava. Spreman je na borbu, piše, da će se uhvatiti u koštac sa životom i vjeruje tvrdo u pobjedu, jer hrani svoju dušu Kruhom anđela. Ustraj samo, idealna dušo, budi junak, karakter, div — a ja ću se moliti za Te!

Bitolj, 27. XI.

Bože, kako li je teško čovjeku, kad sretno prodanu dušu! Kad sretno

čovjeka, koji je za novac ili za položaj prodao sve, što bi mu moralo biti sveto i uzvišeno. Teško je gledati takvoga, kako pljuca na rođeni dom, kako se porugama nabacuje na ideale, koje je usisao majčinim mlijekom. To je izrod, koji se svakome gadi, prodana duša, koju svak prezire. To je loši sluga svakome gospodaru. Sve je kadar da učini za Judinu platu. — Takva pojava čovjeka uznemiruje i boli.

Kako li je, naprotiv, ugodno, kad se čovjek sastane sa karakter-čovjekom. Kad sretno čelik-značaj. Kad se namjeri na hrast, koji ponosito i odlučno prkosi burama i olujama. Kad se nađe uz tvrdu liticu, koju svi mogući valovi bijesnoga mora i okeana ne mogu da maknu. Tad je čovjeku pri duši ugodno i sa neobičnim poštovanjem promatra taj kremeniti značaj. Takav čovjek uzdiže našu dušu i ulijeva u nas ponos i odlučnost. Takvoga čovjeka poštuje svak, pa i neprijatelji njegovi.

Eto, takve su me misli i čuvstva obuzeli danas, pri susretu s jednom prodanom dušom — — —

Peč

začnji dan trodnevne. Na sami blagdan u 5 sati ujutro su pjevale lekcije, za u 6 sati pjevana sv. Misa, pak svako u sata tihe sv. Mise, a u 10½ s. pontifikal sv. Misa presvlj. Piana. Popodne u 4½ blagoslov s Presvetim i ljubljenje Moći.

SV. NIKOLA bio je i ove godine dicionalno proslavljen u cijelom našem gradu, a osobito u svećevnoj crkvi. Cijeli pobožni narod dolazio je pred svećev o i utjecao se svojim molitvama velikom cu. Uoči blagdana paljen je vatromet sva crkva bila je izvana i unutra svećev iluminirana. Na svećev blagdan pjevale se lekcije. Bile su dvije pjevana sv. Misa nekoliko tihih sv. Miša. Popodne bio blagoslov s Presvetim i ljubljenje svećev moći. — *Nikolinjsku zabavu* s dijeljen darova imali su: 5. t. mj. Male Križari Mali Križari i sjemeništarci, a 8. t. „Hrvatsko Sreće”.

NIKOLINJE MALIH KRIZARICA. Či svetkovine sv. Nikole priredilo je vod Malih Križarica u Šibeniku nikolinjsko za svoje male sestre. — Djeca su veselo oduševljeno dočekala taj dan, kada su na pila na pozornici, da pokažu svojima, i kako se uče u svojoj dragoj križari organizaciji. — Oduševljeno i s puno bavi prema djeci govorila je s. Tomi M. Prije nje su mali patuljci, iako nespretno, ali ipak dražesno, pročitali gram. Na programu je bilo više zbor pjevanja, koja nažalost nijesu najbolje pjevala. Drugi put treba više vježbe. Vrlo su pođklamirale s. Cinotti M. „Ide sv. N. i Zaninović M. „Pozdrav sv. Niki” Prolić M. otpjevala je „Moja lutka”. I kaz „Sekina lutka” (u 2 čina) svo saaržajem, a i izvedbom, osobito Dear i Novak B., kao i ostalih predstavlja začovoljio je prisutne. — Svakako naj veselje bio je za djecu dolazak sv. N. anđela i krampusu te dijeljenje dar što je, sasvim prirodno, izazvalo mn uzbune. Drugi put svakako trebalo bi reda. — Posjet je bio jako dobar te vod M. K. zahvaljuje cij. roditeljima i ostal na posjetu i moli, da uzmu u obzir i zamjere, ako red, što je vrlo teško post nije bio uzoran. Bog živi! —

SV. SPIRIDION. Blagdan sv. Spir na, biskupa, biće proslavljen po starobičaju u Novoj crkvi u utorak 14. t. mj. ponećjeljak uoči blagdana pjevaće se V nja u 5 s. uvečer. Na blagdan svećev u 5½ s. ujutro Jutrenja i lekcije. U biće pjevana sv. Misa. U 8 s. tiha sv. M Popodne u 4½ s. blagoslov s Presveti ljubljenje svećevih moći.

KONFERENCIJI SV. VINKA PASKOG poklonili su: Preč. don Ivo B i Crkvinarstvo sv. Križa u Docu po Dir SVIM CLANICAMA „ŽIVOGA JETLA” javljam, da je nakana klanjanj slijedeći tjedan (od 13.—19. XII.): za še mlade levite, koji će ovih na primiti svete više rečove, ih Svevišnjji načari obiljem s jih milosti te Mu budu dostoj službenici — *Don Ante Radić*.

IMENOVANJE. Preuzv. biskup novao je vlč. don Franu Horvata ko nim vikarom i gračkim župskim potnikom u Šibeniku.

ZA SPREMAKSIRANJE ŠIBENSKOBALE od nove zgrade carinarnice do g skoga parka odobrilo je Ministarstvo devina iznos od 90 hiljada dinara.

Razne vijesti

ODLIKOVANJA, PROMAKNUCA POSTAVLJENJA. Prilikom 1. prosinca likovan je veći broj članova vlade, p sjeđnici Senata i Skupštine te drugi drž funkcioneri. — Objavljen je ukaz, kojim menovano 17 novih generala i 2 kontraad rala (Luterotti J. i Marijašević Vl.). — stavljeno je nekoliko novih članova gla kontrole, među kojima i ar Ivan Buljan, oac apelacionog suda u Splitu.

JAKA OLUJA RAZRUSILA PUTE U sjevernoj Dalmatinskoj Hrvatskoj vlad je prošlih dana jaka oluja. Padala je s kiša, praćena olujom i vjetrov, te je ra šila mnoge ceste i puteve. U zagorsk dijelu Dalmatinske Hrvatske padao je jeg. — Ova oluja poremetila je i saobra na moru.

GLEDOM NA POLAGANJE PR TICNIH UCITELJSKIH ISPITA, odluk g. ministra prosvjete, nastala je ovih d jeđna znatna promjena. Unaprijed polaga praktičnih učiteljskih ispita neće se održati, kao dosada, pri učiteljskim školama, pri banovinama. U tu svrhu izabrani su novi stalne ispitne komisije. Ovi prakt ispitni održavaće se dvaput godišnje, u sen i u proljeće. Ova promjena stupa snagu 1. siječnja 1938. g.